SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 3. septembra 2009 *

Kazalo

I – Pravni okvir . . . . . I - 7466

II – Dejansko stanje spora in sporna odločba . . . . . I - 7470

III – Izpodbijana sodba . . . . . I - 7472

IV – Predlogi strank pred Sodiščem . . . . . I - 7472

V – Pritožba . . . . . I - 7473

A – Prvi pritožbeni razlog: kršitev pravice do obrambe in obveznosti obrazložitve pri razdelitvi upravnega postopka . . . . . I - 7474

1. Izpodbijana sodba . . . . . I - 7474

2. Trditve strank . . . . . I - 7474

3. Presoja Sodišča . . . . . I - 7475

B – Drugi pritožbeni razlog: prepoved odrekanja sodnega varstva . . . . . I - 7478

1. Izpodbijana sodba . . . . . I - 7478

2. Trditve strank . . . . . I - 7478

3. Presoja Sodišča . . . . . I - 7479

C – Tretji pritožbeni razlog: Sodišče prve stopnje ni dovolj upoštevalo ugotovitve, da je Komisija kršila obveznost obrazložitve glede določitve teže kršitve . . . . . I - 7480

1. Prvi del tretjega pritožbenega razloga: Sodišče prve stopnje ni dovolj upoštevalo ugotovitve, da je Komisija kršila obveznost obrazložitve glede velikosti upoštevnega trga . . . . . I - 7481

* Jezik postopka: nemščina.

a) Izpodbijana sodba . . . . . I - 7481

b) Trditve strank . . . . . I - 7482

c) Presoja Sodišča . . . . . I - 7483

2. Drugi del tretjega pritožbenega razloga: Sodišče prve stopnje ni dovolj upoštevalo ugotovitve, da je Komisija kršila obveznost obrazložitve glede dejanskega vpliva kršitve na trg . . . . . I - 7486

a) Izpodbijana sodba . . . . . I - 7486

b) Trditve strank . . . . . I - 7488

c) Presoja Sodišča . . . . . I - 7488

i) Predlog Komisije za nadomestitev obrazložitve . . . . . I - 7488

ii) Presoja trditev pritožnic . . . . . I - 7491

D – Četrti pritožbeni razlog: kršitev Smernic in napačna presoja teže kršitve . . . . I - 7493

1. Prvi del četrtega pritožbenega razloga: neupoštevanje nepravilnosti ugotovitve dejanskega vpliva kršitve na trg . . . . . I - 7493

a) Izpodbijana sodba . . . . . I - 7493

b) Trditve strank . . . . . I - 7494

c) Presoja Sodišča . . . . . I - 7494

2. Drugi del četrtega pritožbenega razloga: neupoštevanje dejstva, da sta pritožnici prostovoljno prenehali izvajati kršitev, kot olajševalne okoliščine I - 7496

a) Izpodbijana sodba . . . . . I - 7496

b) Trditve strank . . . . . I - 7496

c) Presoja Sodišča . . . . . I - 7497

E – Peti pritožbeni razlog: kršitev načela sorazmernosti pri odmeri globe . . . . . I - 7498

1. Izpodbijana sodba . . . . . I - 7498

2. Trditve strank . . . . . I - 7498

3. Presoja Sodišča . . . . . I - 7499

VI – Stroški . . . . . I - 7499

V zadevi C-534/07 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča, vložene 26. novembra 2007,

William Prym GmbH & Co. KG,

Prym Consumer GmbH & Co. KG,

s sedežem v Stolbergu (Nemčija), ki ju zastopajo H.-J. Niemeyer, C. Herrmann in M. Röhrig, odvetniki,

pritožnici,

druga stranka v postopku je

Komisija Evropskih skupnosti, ki jo zastopata F. Castillo de la Torre in K. Mojzesowicz, zastopnika, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

tožena stranka na prvi stopnji,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi P. Jann (poročevalec), predsednik senata, M. Ilešič, A. Tizzano, A. Borg Barthet in J.-J. Kasel, sodniki,

generalni pravobranilec: P. Mengozzi,
sodna tajnica: R. Şereş, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 5. marca 2009,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 30. aprila 2009

izreka naslednjo

Sodbo

1 Družbi William Prym GmbH & Co. KG in Prym Consumer GmbH & Co. KG s pritožbo predlagata razveljavitev sodbe Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti z dne 12. septembra 2007 v zadevi Prym in Prym Consumer proti Komisiji (T-30/05, v nadaljevanju: izpodbijana sodba) v delu, v katerem posega v njun položaj, s katero je Sodišče prve stopnje razglasilo delno ničnost Odločbe Komisije C(2004) 4221 konč. z dne 26. oktobra 2004 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 Pogodbe ES (zadeva COMP/F-1/38.338 – OP/šivalne igle) (v nadaljevanju: sporna odločba).

I – Pravni okvir

2 Člen 23(2) in (3) Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 in 82 Pogodbe (UL 2003, L 1, str. 1) določa:

„2. Komisija lahko podjetjem in podjetniškim združenjem z odločbo naloži globe, kadar naklepno ali iz malomarnosti:

a) kršijo člen[a] 81 ali 82 Pogodbe; […]

Za vsako podjetje ali podjetniško združenje, udeleženo pri kršitvi, globa ne presega 10 % njegovega celotnega prometa v predhodnem poslovnem letu.

[…]

3. Pri določanju višine globe se upošteva teža, pa tudi trajanje kršitve.“

3 Člen 31 Uredbe št. 1/2003 določa:

„S pritožbo zoper odločbo, s katero je Komisija določila globo ali periodično denarno kazen, ima Sodišče neomejeno pristojnost do pregleda odločbe. Naloženo globo ali periodično denarno kazen lahko prekliče, zniža ali zviša.“

4 V točki 1 A Smernic o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 15(2) Uredbe št. 17 in členom 65(5) Pogodbe ESPJ (UL 1998, C 9, str. 3, v nadaljevanju: Smernice), je določeno:

„Pri ocenjevanju teže kršitve je potrebno upoštevati njeno naravo, njen dejanski vpliv na trg, kjer se to lahko meri, in velikost upoštevnega geografskega trga.

Kršitve se bodo torej razdelile v tri kategorije: manjše kršitve, resne kršitve in zelo resne kršitve.

– manjše kršitve:

Te so lahko trgovinske omejitve, običajno vertikalne narave, vendar z omejenim vplivom na trg in vplivajo samo na znaten, a relativno omejen del trga Skupnosti.

Možne globe: 1 000 [EUR] do 1 milijon [EUR].

– resne kršitve:

Te bodo večinoma horizontalne ali vertikalne omejitve iste vrste kot zgoraj, vendar uporabljene bolj strogo, z večjim vplivom na trg in z učinki na širokih področjih skupnega trga. […]

Možne globe: 1 milijon [EUR] do 20 milijonov [EUR].

– zelo resne kršitve:

Te bodo navadno horizontalne omejitve, kot so cenovni karteli in kvote o delitvah trga ali druga ravnanja, ki ogrožajo pravilno delovanje enotnega trga, kot je porazdelitev domačih trgov in povsem jasna zloraba prevladujočega položaja podjetij, ki imajo dejanski monopol […]

Možne globe: nad 20 milijonov [EUR].

[…]

Potrebno bo tudi upoštevati dejansko gospodarsko zmožnost kršiteljev, da povzročijo večjo škodo drugim subjektom, zlasti potrošnikom, in določiti kazen na ravni, ki naj zagotavlja, da ima dovolj odvračilen učinek.

[…]“

II – Dejansko stanje spora in sporna odločba

5 Dejansko stanje spora, kot izhaja iz izpodbijane sodbe, je mogoče povzeti, kot sledi.

6 Pritožnici sta nemški podjetji, ki se glede kakovosti predstavljata kot vodilni evropski podjetji na področju kovinskih in plastičnih proizvodov galanterije ter proizvodov za šivanje.

7 Komisija je 7. in 8. novembra 2001 v skladu s členom 14(3) Uredbe Sveta št. 17 z dne 6. februarja 1962, Prve uredbe o izvajanju členov [81] in [82] Pogodbe (UL 1962, 13, str. 204), opravila preiskave v prostorih več proizvajalcev in distributerjev proizvodov galanterije v Skupnosti, med katerimi sta bili tudi pritožnici in britanski podjetji ter njihove hčerinske družbe, in sicer družbi Coats Holdings Ltd in J & P Coats Ltd (v nadaljevanju skupaj: Coats) na eni strani ter družbi Entaco Group Ltd in Entaco Ltd (v nadaljevanju skupaj: Entaco) na drugi strani.

8 Komisija je 15. marca 2004 na pritožnici, družbi Entaco in družbi Coats, naslovila obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah.

9 Komisija je 26. oktobra 2004 sprejela sporno odločbo.

10 V členu 1 navedene odločbe je ugotovila, da so pritožnici, družbi Coats in družbi Entaco sodelovale pri usklajenih ravnanjih in med 10. septembrom 1994 in 31. decembrom 1999 sklenile več pisnih sporazumov, formalno sicer dvostranskih, ki pa so bili v praksi tristranski, na podlagi katerih so ta podjetja razdelila blagovne trge oziroma prispevala k njihovi razdelitvi tako, da so razdelila evropski trg kovinskih in plastičnih proizvodov galanterije ter geografske trge oziroma prispevala k njihovi razdelitvi tako, da so razdelila evropski trg šivank.

11 Komisija je v členu 2 sporne odločbe pritožnicama naložila globo 30 milijonov EUR.

12 V sporni odločbi je navedla, da je globo določila na podlagi teže in trajanja kršitve. Tako je Komisija pri teži kršitve upoštevala njeno naravo, dejanski vpliv na trg in velikost upoštevnega geografskega trga. Na podlagi teh elementov je ugotovila, da so podjetja, ki so sodelovala pri zadevnem omejevalnem sporazumu, storila „zelo resno“ kršitev, zaradi katere je pritožnicama izhodiščno globo določila na 20 milijonov EUR.

13 Glede trajanja kršitve je ugotovila, da je trajala pet let in tri mesece. Zato je izhodiščno globo povečala za 50 % in tako osnovno globo za pritožnici določila na 30 milijonov EUR.

14 Poleg tega Komisija pritožnicama ni priznala olajševalnih okoliščin, pri čemer je zlasti poudarila, da predčasno prenehanje izvajanja nezakonitega sporazuma ni bilo posledica njenega posredovanja in da je predčasno prenehanje upoštevala že pri ugotavljanju trajanja kršitve.

III – Izpodbijana sodba

15 Pritožnici sta 28. januarja 2005 pri Sodišču prve stopnje vložili tožbo, s katero sta predlagali razglasitev ničnosti sporne odločbe v delu, v katerem se ta nanaša nanju, oziroma, podredno, odpravo ali zmanjšanje globe, ki jima je bila naložena.

16 Sodišče prve stopnje je z izpodbijano sodbo delno ugodilo tožbi v delu, v katerem se je predlagalo zmanjšanje globe, pri čemer je ugotovilo, da se za pritožnici neupravičeno niso upoštevale določbe Obvestila Komisije o nenalaganju ali zmanjševanju glob v primeru kartelov (UL 1996, C 207, str. 4). Sodišče prve stopnje je v skladu s svojo pristojnostjo za odločanje v sporu polne jurisdikcije v smislu člena 229 ES globo, naloženo pritožnicama, zmanjšalo na 27 milijonov EUR. V preostalem je tožbo zavrnilo.

IV – Predlogi strank pred Sodiščem

17 Pritožnici predlagata Sodišču, naj:

– razveljavi izpodbijano sodbo v delu, v katerem posega v njun položaj;

– razglasi ničnost sporne odločbe v delu, v katerem se nanaša nanju;

– podredno, odpravi ali zmanjša globo, ki jima je bila naložena v členu 2 te odločbe;

– še bolj podredno, vrne zadevo Sodišču prve stopnje, da to odloči o njuni tožbi, in

– Komisiji naloži plačilo stroškov celotnega postopka.

18 Komisija predlaga Sodišču, naj:

– zavrne pritožbo in

– pritožnicama naloži plačilo stroškov tega postopka.

V – Pritožba

19 Pritožnici v utemeljitev pritožbe navajata pet pritožbenih razlogov, ki bodo obravnavani zaporedno.

A – *Prvi pritožbeni razlog: kršitev pravice do obrambe in obveznosti obrazložitve pri razdelitvi upravnega postopka*

1. Izpodbijana sodba

20 Sodišče prve stopnje je v odgovor na trditve, s katerimi sta pritožnici navajali, da je razdelitev prvotno enotnega postopka, začetega v zadevi „galanterija“, na dva ločena postopka v zadevah „galanterija: šivanke“ (v nadaljevanju: zadeva „šivanke“) in „galanterija: zadrge“ (v nadaljevanju: zadeva „zadrge“) pomenila kršitev pravice do obrambe, v točki 61 izpodbijane sodbe razsodilo:

„[…] je treba ugotoviti, da ima obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, ki je bilo tožečima strankama poslano 15. marca 2004, nedvoumen naslov ‚Obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah v zadevi PO/galanterija: šivanke‘. Tožeči stranki sta najpozneje na ta dan izvedeli, da je bil v zvezi s trgom šivank uveden ločen postopek. Zato bi lahko v svojem odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah ugovarjali razdelitvi postopkov.“

2. Trditve strank

21 Pritožnici zatrjujeta, da je Sodišče prve stopnje napačno uporabilo pravo s tem, da je v točki 61 izpodbijane sodbe razsodilo, da sta ti vsaj od vročitve navedenega obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah vedeli, da je Komisija začela ločena postopka, in bi zato lahko tej razdelitvi upravnega postopka ugovarjali. Menita, da je iz tega obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah razvidno le, da je Komisija ugotovila, da je njuno ravnanje v sektorju šivank pomenilo samostojno kršitev v primerjavi z njunim ravnanjem v sektorju zadrg. Vendar pa bi jima presojo zakonitosti tega ukrepa in zato

učinkovito obrambo interesov omogočila samo dovolj podrobna predstavitev dejstev, na podlagi katerih je Komisija razdelila postopek.

22 Pritožnici dodajata, da je Komisija s tem, da ni pojasnila razlogov za razdelitev postopka, kršila obveznost obrazložitve.

23 Komisija trdi, da sta pritožnici pred Sodiščem prve stopnje zatrjevali le, da nista imeli možnosti Komisijo opozoriti, da globe, ki bi jima bile lahko naložene v obeh zadevah, zaradi povezanosti med zadevama ne bi smele preseči najvišjega zneska, določenega v členu 23(2) Uredbe št. 1/2003, to je 10 % celotnega prometa, ki sta ga ustvarili v Evropski uniji.

24 Zato je treba po mnenju Komisije, ki prereka neobstoj obrazložitve v zvezi s tem, prvi pritožbeni razlog šteti za nov in ga zato zavreči kot nedopusten ter podredno zavrniti kot neutemeljen v delu, v katerem se zatrjuje kršitev obveznosti obrazložitve.

3. Presoja Sodišča

25 Ne da bi bilo treba preizkusiti dopustnost prvega pritožbenega razloga, je treba ugotoviti, da z njim ni mogoče uspeti.

26 Res je, da spoštovanje pravice do obrambe v upravnih postopkih na področju politike konkurence pomeni splošno načelo prava Skupnosti, katerega spoštovanje zagotavlja Sodišče (glej v tem smislu sodbe z dne 15. oktobra 2002 v združenih zadevah Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi proti Komisiji, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P,

C-247/99 P, od C-250/99 P do C-252/99 P in C-254/99 P, Recueil, str. I-8375, točke od 167 do 171; z dne 14. julija 2005 v združenih zadevah ThyssenKrupp proti Komisiji, C-65/02 P in C-73/02 P, ZOdl., str. I-6773, točka 92, in z dne 21. septembra 2006 v zadevi Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied proti Komisiji, C-105/04 P, ZOdl., str. I-8725, točka 35).

27 Glede postopka na podlagi člena 81 ES je pri upravnem postopku vseeno treba razlikovati dve fazi, in sicer fazo preiskave pred obvestilom o ugotovitvah o možnih kršitvah in fazo, ki se nanaša na preostali upravni postopek. Vsaka od teh zaporednih faz ima svojo notranjo logiko; prva mora Komisiji omogočiti, da sprejme stališče, kako bo postopek potekal, druga pa, da dokončno odloči o očitani kršitvi (glej zgoraj navedeni sodbi Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi proti Komisiji, točke od 181 do 183, in Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied proti Komisiji, točka 38).

28 Presoje v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah, ki ga določajo uredbe Skupnosti, so namenjene določitvi predmeta upravnega postopka v zvezi s podjetji, zoper katera je bil ta uveden (glej zlasti sodbo z dne 17. novembra 1987 v združenih zadevah British American Tobacco in Reynolds Industries proti Komisiji, 142/84 in 156/84, Recueil, str. 4487, točka 70). Zato morajo biti iz obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah jasno razvidni vsi bistveni elementi, na katere se je v tej fazi postopka oprla Komisija. V skladu z ustaljeno sodno prakso so lahko ti elementi povzeti na kratko, saj je to obvestilo pripravljalni dokument, v katerem sta presoja dejstev in pravna presoja le začasni (glej zlasti sodbi z dne 7. junija 1983 v združenih zadevah Musique Diffusion française in drugi proti Komisiji, od 100/80 do 103/80, Recueil, str. 1825, točka 14, in z dne 7. januarja 2004 v združenih zadevah Aalborg Portland in drugi proti Komisiji, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P in C-219/00 P, Recueil, str. I-123, točka 67).

29 V obravnavani zadevi je Sodišče prve stopnje v točki 61 izpodbijane sodbe ugotovilo, da je imelo obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, poslano pritožnicama, naslov „Obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah v zadevi PO/galanterija: šivanke“. Pritožnici sta v pritožbi tudi sami priznali, da je bilo iz tega obvestila razvidno, da je

Komisija menila, da je njuno ravnanje v sektorju šivank pomenilo samostojno kršitev v primerjavi z njunim ravnanjem v sektorju zadrg.

30 Pritožnici v obravnavani zadevi torej ne prerekata dejstva, da je bilo besedilo obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah dovolj jasno, da bi se lahko dejansko seznanili z ravnanji, ki jima jih je očitala Komisija, in s potekom postopka, ki naj bi ga vodila Komisija.

31 Edina utemeljitev, na katero se sklicujeta v podporo svoji trditvi, da se v tej fazi postopka nista mogli učinkovito braniti, je neobstoj obrazložitve v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah v zvezi z razdelitvijo postopka, za katero se je odločila Komisija.

32 Te utemeljitve ni mogoče sprejeti.

33 Ta bi namreč pomenila, da bi morala Komisija navesti ne le bistvene dejanske in pravne elemente, za katere v tej fazi postopka meni, da pomenijo kršitev konkurenčnega prava Skupnosti, ampak tudi, vsaj na kratko, navesti razloge, zakaj se v okviru istega postopka ne namerava opreti na nekatere elemente, ki jih je preverila oziroma jih je nameravala preveriti. Njena obveznost obrazložitve v fazi pošiljanja obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah bi tako zajemala elemente, ki po definiciji niso bistveni za potek postopka, ki ga namerava voditi. Taka obveznost obrazložitve bi presegla zahteve, ki so opredeljene v sodni praksi, navedeni v točki 28 te sodbe.

34 Iz tega izhaja, da je treba prvi pritožbeni razlog vsekakor zavrniti kot neutemeljen.

B – *Drugi pritožbeni razlog: prepoved odrekanja sodnega varstva*

1. Izpodbijana sodba

35 Sodišče prve stopnje je v točki 64 izpodbijane sodbe opozorilo, da ima Komisija iz objektivnih razlogov pravico ločiti in združiti postopke. V odgovor na trditve pritožnic, da teh razlogov v obravnavani zadevi ni bilo, je Sodišče prve stopnje v točki 65 iste sodbe poudarilo, da položaj ni bil povsem enak tistemu, v katerem je priznalo tako ločitev pri različnih kršitvah. Vendar je Sodišče prve stopnje glede trditev pritožnic, da je šlo pri ravnanjih, ki so jima bila očitana, za enotno kršitev, v točki 66 navedene sodbe menilo, da bi jih bilo mogoče preveriti šele po sprejetju odločbe v zadevi „zadrge“.

2. Trditve strank

36 Pritožnici Sodišču prve stopnje očitata, da je napačno uporabilo pravo s tem, da je zavrnilo preizkus zakonitosti razdelitve postopka, medtem ko je priznalo, da lahko Komisija razdeli postopek le, če gre za ločeni kršitvi, imelo pa je tudi indice v obliki obvestil o ugotovitvah o možnih kršitvah z dne 16. septembra 2004 v zadevi „šivanke“ in z dne 8. marca 2006 v zadevi „zadrge“, na podlagi katerih bi bilo mogoče sklepati, da je Komisija enotno kršitev samovoljno razdelila. Sodišče prve stopnje je v točki 66 izpodbijane sodbe napačno ugotovilo, da so bile ob neobstoju odločbe Komisije v zadevi

„zadrge“ na datum, na katerega je Sodišče prve stopnje začelo odločati o zadevi „šivanke“, domneve o rezultatu postopka v zadevi „zadrge“ špekulativne.

37 Komisija predlaga zavrnitev tega pritožbenega razloga. Meni, da je Sodišče prve stopnje pravilno razsodilo, da trditev pritožnic ni mogoče preizkusiti pred sprejetjem odločbe v zadevi „zadrge“.

3. Presoja Sodišča

38 Sodišče prve stopnje je v točkah od 64 do 66 izpodbijane sodbe opozorilo, da je lahko v skladu z njegovo sodno prakso postopek ugotavljanja kršitev pravil Skupnosti o konkurenci predmet razdelitve in se lahko konča s sprejetjem več odločb o naložitvi ločenih glob, pod pogojem, da gre za ločene kršitve.

39 Pritožnici te analize ne izpodbijata, ampak Sodišču prve stopnje očitata, da ni preizkusilo, ali so ravnanja, očitana v sporni odločbi v zadevi „šivanke“, na eni strani, in ravnanja, opredeljena v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah z dne 8. marca 2006 v zadevi „zadrge“, na drugi strani, pomenila ločeni kršitvi ali ne.

40 Kot je bilo opozorjeno v točki 28 te sodbe, je obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah le pripravljalni dokument, v katerem sta presoja dejstev in pravna presoja le začasni. Ni nujno, da je poznejša odločba prepis navedb o očitkih, pri čemer pa mora Komisija upoštevati elemente, ki izhajajo iz upravnega postopka, da bi bodisi odstopila od očitkov, ki ne bi bili utemeljeni, bodisi za utemeljitev očitkov izboljšala ali dopolnila svoje trditve glede dejanskega stanja in prava (glej zlasti zgoraj navedeni sodbi Musique Diffusion française in drugi proti Komisiji, točka 14, ter Aalborg Portland in drugi proti Komisiji, točka 67).

41 V teh okoliščinah Sodišče prve stopnje ni napačno uporabilo prava s tem, da je v točki 66 izpodbijane sodbe razsodilo, da so vse domneve o obstoju ali neobstoju ločenih kršitev špekulativne, dokler v zadevi „zadrge“ ne bo sprejeta odločba.

42 Pritožnici ne moreta zatrjevati odrekanja sodnega varstva, ker bi, kot je razvidno iz razlogovanja Sodišča prve stopnje, svoje utemeljitve glede obstoja enotne kršitve lahko predstavili po sprejetju odločbe v zadevi „zadrge“ v okviru nadzora zakonitosti te odločbe. Kot sta pritožnici navedli na obravnavi, sta poleg tega na Sodišče prve stopnje vložili tožbo na podlagi člena 230 ES, s katero sta predlagali razglasitev ničnosti odločbe Komisije v zadevi „zadrge“.

43 Drugi pritožbeni razlog je torej treba zavrniti kot neutemeljen.

C – *Tretji pritožbeni razlog: Sodišče prve stopnje ni dovolj upoštevalo ugotovitve, da je Komisija kršila obveznost obrazložitve glede določitve teže kršitve*

44 Ta pritožbeni razlog je razdeljen na dva dela, ki se nanašata na to, da Sodišče prve stopnje ni dovolj upoštevalo ugotovitve, da je Komisija kršila obveznost obrazložitve glede velikosti upoštevnega trga, kar spada v prvi del, in glede dejanskega vpliva kršitve na trg, kar spada v drugi del.

1. Prvi del tretjega pritožbenega razloga: Sodišče prve stopnje ni dovolj upoštevalo ugotovitve, da je Komisija kršila obveznost obrazložitve glede velikosti upoštevnega trga

a) Izpodbijana sodba

45 Sodišče prve stopnje je v točki 87 izpodbijane sodbe poudarilo, da Komisiji v obravnavani zadevi glede na protikonkurenčni cilj sporazumov ni bilo treba razdeliti trga, da bi lahko uporabila člen 81(1) ES. Vendar pa je v točki 88 navedene sodbe pojasnilo, da so, ker je v izreku sporne odločbe globa naložena na podlagi Uredbe št. 1/2003, ugotovitve glede dejanskega stanja v zvezi z upoštevnim trgom pomembne, čeprav njihova nezadostnost ne more povzročiti ničnosti navedene odločbe v celoti.

46 V zvezi s tem je Sodišče prve stopnje v točki 89 izpodbijane sodbe razsodilo:

„V skladu s Smernicami je namreč pri ocenjevanju teže kršitve ‚treba upoštevati' ne samo naravo kršitve, ampak tudi ‚njen dejanski vpliv na trg, kjer se to lahko meri' (točka 1 A, prvi odstavek). Za oceno dejanskega vpliva kršitve na trg je treba ta trg razmejiti. V Smernicah je tudi določeno, da je pri določitvi teže kršitve ‚treba upoštevati dejansko gospodarsko zmožnost kršiteljev, da povzročijo večjo škodo drugim subjektom' (točka 1 A, četrti odstavek), kar pomeni, da je nujno treba določiti velikost trgov in tržne deleže zadevnih podjetij."

47 Potem ko je Sodišče prve stopnje v točki 95 izpodbijane sodbe ugotovilo, da razmejitev zadevnih blagovnih trgov ni bila pomanjkljivo obrazložena, je preizkusilo ugotovitve Komisije glede velikosti trga iz sporne odločbe.

48 Sodišče prve stopnje je v točki 98 izpodbijane sodbe ugotovilo, da so presoje Komisije glede velikosti treh blagovnih trgov, ki jih je opredelila, še naprej nepopolne in na njihovi podlagi ni mogoče preveriti velikosti vseh upoštevnih trgov. Iz tega je v točki 99 navedene sodbe sklepalo, da je sporna odločba „pomanjkljivo obrazložena, kar bi lahko povzročilo razglasitev [njene] delne ničnosti […], razen če ugotovitve Komisije glede dejanske gospodarske zmožnosti zadevnih podjetij, da povzročijo večjo škodo, ne temeljijo na drugih razlogih iz [sporne] odločbe“.

49 Sodišče prve stopnje je v točkah 100 in 101 izpodbijane sodbe opozorilo, da pritožnici nikoli nista izpodbijali ugotovitev Komisije iz sporne odločbe, s katerimi se lahko potrdi obstoj take zmožnosti, in sicer, med drugim, njun položaj vodilnih podjetij izdelave šivank na evropskem trgu, to je na trgu, na katerem je bila konkurenca zelo majhna.

b) Trditve strank

50 Pritožnici menita, da je Sodišče prve stopnje kršilo člen 253 ES s tem, da ni razglasilo ničnosti sporne odločbe, čeprav je ugotovilo kršitev obveznosti obrazložitve v zvezi z velikostjo upoštevnega trga. Tako naj ne bi upoštevalo, da je ta napaka vplivala na določitev teže kršitve, saj določitev njene teže zajema skupno uporabo več meril, Komisija pa je v navedeni odločbi sama navedla, da je upoštevala velikost upoštevnega trga in gospodarsko zmožnost kršiteljev, da povzročijo večjo škodo.

51 Sodišče prve stopnje naj bi tudi napačno uporabilo pravo, ker je menilo, da je Komisija zadostno opisala dejanski vpliv kršitve na trg s tem, da se je sklicevala na vodilni položaj pritožnic. Sodišče prve stopnje naj tako ne bi upoštevalo razlike med določitvijo dejanske gospodarske zmožnosti podjetja, da povzroči večjo škodo, in določitvijo dejanskega vpliva na trg.

52 Pritožnici menita, da zato obstaja protislovje v razlogovanju med točko 89 izpodbijane sodbe na eni strani ter točkama 99 in 100 na drugi strani.

53 Komisija odgovarja, da iz pravilne razlage izpodbijane sodbe izhaja, da se je Sodišče prve stopnje strinjalo z obveznostjo določitve velikosti upoštevnega trga le glede zmožnosti podjetij, da povzročita večjo škodo. Če bi bilo mogoče to zmožnost kot v obravnavani zadevi ugotoviti z drugimi sredstvi, Komisiji ne bi bilo treba določiti velikosti trga. Poleg tega naj bi iz sodne prakse Sodišča prve stopnje izhajalo, da se po metodi za izračun glob, opisani v Smernicah, za določitev izhodiščne globe nikakor ne zahteva upoštevanje velikosti upoštevnega trga.

c) Presoja Sodišča

54 V skladu z ustaljeno sodno prakso je treba težo kršitev konkurenčnega prava Skupnosti ugotoviti ob upoštevanju velikega števila dejavnikov, kot so okoliščine posameznega primera, njegov kontekst in odvračilni učinek glob, pri čemer ni obveznega in izčrpnega seznama meril, ki jih je obvezno treba upoštevati (glej zlasti zgoraj navedeno sodbo Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi proti Komisiji, točka 465, ter sodbi z dne 28. junija 2005 v združenih zadevah Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, ZOdl., str. I-5425, točka 241, in z dne 25. januarja 2007 v zadevi Dalmine proti Komisiji, C-407/04 P, ZOdl., str. I-829, točka 129).

55 Zato v nasprotju s trditvami pritožnic velikost upoštevnega trga načeloma ni obvezen element, ampak le eden od elementov, upoštevnih za presojo teže kršitve in odmero globe (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Dalmine proti Komisiji, točka 132).

56 Sodišče prve stopnje pa je v točki 89 izpodbijane sodbe vseeno poudarilo, da je v skladu s točko 1 A, četrti odstavek, Smernic za presojo teže kršitve treba upoštevati dejansko gospodarsko zmožnost podjetij, da povzročijo večjo škodo drugim subjektom. Dodalo je, da to upoštevanje pomeni, da je nujno treba določiti velikost trgov.

57 Pritožnici ne izpodbijata analize Sodišča prve stopnje, ampak zatrjujeta, da je to v protislovju s samim seboj, ker je v točki 101 izpodbijane sodbe priznalo, da sklicevanje na položaj vodilnih podjetij, ki sta ga imeli na upoštevnem trgu, lahko pomeni zadosten opis dejanskega vpliva kršitve na ta trg.

58 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da pritožnici napačno razlagata točko 101 izpodbijane sodbe. Iz te točke je namreč razvidno, da se sklicevanje na položaj pritožnic kot vodilnih podjetij na trgu šteje za merilo, upoštevno za presojo njune dejanske gospodarske zmožnosti, da povzročita večjo škodo drugim subjektom, in ne, kot menita pritožnici, za presojo dejanskega vpliva kršitve na trg.

59 Kljub temu pa je Sodišče prve stopnje v protislovju s samim seboj s tem, da je na eni strani v točki 89 izpodbijane sodbe navedlo, da presoja gospodarske zmožnosti podjetja, da povzroči večjo škodo, nujno zahteva opredelitev velikosti trga, in da je na drugi strani v točkah od 99 do 101 navedene sodbe menilo, da je nezadostna obrazložitev, ki jo je v zvezi s tem ugotovilo, lahko dopolnjena z drugimi ugotovitvami, kot je v obravnavani zadevi položaj pritožnic kot vodilnih podjetij, ki sta ga imeli na navedenem trgu.

60 Vendar pa to protislovje ne more pripeljati do ugotovitve, kot to predlagata pritožnici, da Sodišče prve stopnje ni dovolj upoštevalo kršitev obveznosti obrazložitve s strani Komisije glede velikosti upoštevnega trga.

61 V nasprotju s tem, kar je Sodišče prve stopnje razsodilo v točki 89 izpodbijane sodbe, upoštevanje dejanske gospodarske zmožnosti kršiteljev, da povzročijo večjo škodo drugim subjektom, v skladu s točko 1 A, četrti odstavek, Smernic namreč ne pomeni, da je treba velikost trga nujno opredeliti.

62 Res je, da je Sodišče razsodilo, da so pri odmeri globe tržni deleži podjetja upoštevni za določitev vpliva, ki ga je to lahko imelo na trgu (sodba z dne 17. decembra 1998 v zadevi Baustahlgewebe proti Komisiji, C-185/95 P, Recueil, str. I-8417, točka 139).

63 Vendar pa iz razlogov, ki jih je navedel generalni pravobranilec v točkah od 98 do 101 sklepnih predlogov, na podlagi sodne prakse, navedene v prejšnji točki, ni mogoče sklepati, da bi bilo za presojo vpliva nekega podjetja na trg ali, v smislu Smernic, njegove dejanske gospodarske zmožnosti, da povzroči večjo škodo drugim subjektom, treba to zmožnost presoditi tako, da bi Komisija morala predhodno razdeliti trg in presoditi njegovo velikost, pri čemer bi upoštevala obseg prometa tega podjetja.

64 Poleg tega bi bila Komisiji pri kršitvi, kakršna je ta v obravnavani zadevi, ki zajema razdelitev trgov, zaradi take formalistične razlage zgoraj navedene sodbe Baustahlgewebe proti Komisiji, ki jo zagovarjata pritožnici, glede metode izračuna glob naložena obveznost, ki je v skladu z ustaljeno sodno prakso za uporabo člena 81 ES nima, če ima zadevna kršitev protikonkurenčni cilj (glej zlasti zgoraj navedeni sodbi Aalborg Portland in drugi proti Komisiji, točka 261, in Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied proti Komisiji, točka 125).

65 Sodišče prve stopnje je torej v točkah od 99 do 101 izpodbijane sodbe pravilno ugotovilo, da je bilo gospodarsko zmožnost pritožnic, da povzročita večjo škodo drugim

subjektom, mogoče dokazati z ugotovitvijo, ki zadeva njun položaj vodilnih podjetij na upoštevnem trgu.

66 Iz tega izhaja, da je treba kljub protislovju v razlogovanju Sodišča prve stopnje, ki ga pritožnici upravičeno poudarjata, prvi del tretjega pritožbenega razloga zavrniti kot brezpredmeten.

2. Drugi del tretjega pritožbenega razloga: Sodišče prve stopnje ni dovolj upoštevalo ugotovitve, da je Komisija kršila obveznost obrazložitve glede dejanskega vpliva kršitve na trg

a) Izpodbijana sodba

67 Sodišče prve stopnje je v točkah od 109 do 112 izpodbijane sodbe razsodilo:

„109 […] ugotovitev dejanskega vpliva na trg se zahteva samo, ‚če ga je mogoče izmeriti'. Komisija pa med postopkom nikoli ni trdila, da tega vpliva v obravnavani zadevi ni mogoče izmeriti, in je v svoji obrambi glede tega le opozorila, da je bila razdelitev blagovnih in geografskih trgov, dogovorjena v okviru sporazumov med tožečima strankama in družbama Entaco, izvršena in je ‚zato nujno dejansko vplivala na pogoje konkurence na trgih Skupnosti'.

110 Ta ugotovitev pa vendarle ni prepričljiva. […]

111 Komisija se je namreč v točkah od 318 do 320 obrazložitve [sporne] odločbe oprla izključno na vzročno zvezo med izvajanjem omejevalnega sporazuma in njegovim dejanskim vplivom na trg, kar pa ne zadostuje za izračun globe.

112 Zato Komisija ni v celoti izpolnila obveznosti obrazložitve, ki jo ima v zvezi s tem. Pravne posledice, ki jih je mogoče izpeljati iz tega, bodo obravnavane v točki 190 in naslednjih."

68 Glede morebitnih pravnih posledic kršitve obveznosti obrazložitve, navedene v točki 112 izpodbijane sodbe, je Sodišče prve stopnje v točkah 188 in 189 iste sodbe ugotovilo, da je v obravnavani zadevi kršitev, katere cilj je bil razdelitev blagovnih in geografskih trgov, pomenila očitno kršitev konkurenčnega prava in je bila po svoji naravi še posebej resna. Zato je bila po njegovem mnenju, ob upoštevanju opredelitve iz Smernic, opredelitev kršitve kot „zelo resne" v sporni odločbi upravičena.

69 Sodišče prve stopnje je v točki 190 izpodbijane sodbe dodalo:

„Glede presoje dejanskega vpliva kršitve na trg je bilo že ugotovljeno, da Komisija v [sporni odločbi] ni izpolnila obveznosti obrazložitve […]. […] Ta pomanjkljiva obrazložitev v okoliščinah tega primera vendarle ne more povzročiti odprave ali zmanjšanja globe, ker je bila opredelitev kršitve kot ‚zelo resne' utemeljena in ker se je Komisija odločila za najnižji izhodiščni znesek, ki je v Smernicah določen za tako kršitev (kar je pravzaprav najvišji znesek za ‚resno' kršitev), to je 20 milijonov EUR. Komisija namreč upravičeno navaja, da odločitev za najnižji znesek v tem primeru zadostuje za upoštevanje zmanjšanja vpliva kršitve med njenim trajanjem."

b) Trditve strank

70 Pritožnici menita, da je Sodišče prve stopnje kršilo člen 253 ES s tem, da ni razglasilo ničnosti sporne odločbe, medtem ko je ugotovilo kršitev obveznosti obrazložitve glede dejanskega vpliva kršitve na trg. Sodišče prve stopnje je s tem, da je v točki 190 izpodbijane sodbe razsodilo, da ta pomanjkljiva obrazložitev v okoliščinah tega primera ne bi smela povzročiti odprave ali zmanjšanja globe, ker je bila opredelitev kršitve kot „zelo resne“ utemeljena, pomešalo vprašanja v zvezi z materialno zakonitostjo navedene odločbe z vprašanji glede pravnih posledic kršitve procesne obveznosti obrazložitve.

71 Komisija prereka trditve pritožnic. Vendar pa meni, da je Sodišče prve stopnje v točkah od 109 do 112 izpodbijane sodbe napačno uporabilo pravo. Sodišče prve stopnje naj bi po eni strani zahtevalo, da mora Komisija dokazati obstoj merljivega dejanskega vpliva, medtem ko samo ni ugotovilo, da je ta vpliv mogoče izmeriti. Po drugi strani naj bi bilo Sodišče prve stopnje v nasprotju z ustaljeno sodno prakso, v skladu s katero izvajanje sporazuma, katerega cilj je protikonkurenčen, zadostuje za izključitev možnosti sklepanja, da sporazum ni vplival na trg. Komisija zato poziva Sodišče, naj spremeni obrazložitev, tako da zavrne ugotovitve iz točk od 109 do 112 izpodbijane sodbe glede dokazov in merljivosti vpliva na trg.

c) Presoja Sodišča

i) Predlog Komisije za nadomestitev obrazložitve

72 Iz ustaljene sodne prakse izhaja, da je pritožbo, čeprav obrazložitev sodbe Sodišča prve stopnje kaže na kršitev prava Skupnosti, a je njen izrek utemeljen z drugimi pravnimi razlogi, treba zavrniti (glej zlasti sodbi z dne 9. junija 1992 v zadevi Lestelle proti

Komisiji, C-30/91 P, Recueil, str. I-3755, točka 28, in z dne 9. septembra 2008 v združenih zadevah FIAMM in drugi proti Svetu in Komisiji, C-120/06 P in C-121/06 P, ZOdl., str. I-6513, točka 187).

73 Čeprav bi bilo predlogu za nadomestitev v okoliščinah, v katerih ga je predstavila Komisija, lahko ugodeno, pa je treba ta predlog v obravnavani zadevi zavrniti.

74 Prvič, glede obveznosti Komisije, da mora za izračun globe dokazati obstoj dejanskega vpliva kršitve na trg, je treba opozoriti, da čeprav ta vpliv pomeni dejavnik, ki ga je treba upoštevati pri presoji teže kršitve, gre le za eno od meril, kot sta narava kršitve in velikost geografskega trga. Prav tako je iz točke 1 A, prvi odstavek, Smernic razvidno, da je ta vpliv treba upoštevati le, če ga je mogoče meriti (sodba z dne 9. julija 2009 v zadevi Archer Daniels Midland proti Komisiji, C-511/06 P, ZOdl., str. I-5843, točka 125).

75 V zvezi s horizontalnimi omejevalnimi sporazumi glede cen ali razdelitev trgov iz Smernic prav tako izhaja, da je te sporazume mogoče opredeliti kot zelo resne kršitve že na podlagi njihove narave, ne da bi bilo treba Komisiji dokazati dejanski vpliv kršitve na trg. V tem primeru je dejanski vpliv kršitve le eden od dejavnikov, ki – če ga je mogoče izmeriti – lahko Komisiji omogoči, da izhodiščno globo poveča nad predvidenih 20 milijonov EUR.

76 V obravnavani zadevi je bil cilj omejevalnega sporazuma razdelitev trgov, zato ga je bilo mogoče opredeliti za zelo resno kršitev, ne da bi bilo Komisiji treba dokazati njegov dejanski vpliv na trg.

77 Vendar je Sodišče prve stopnje v točki 111 izpodbijane sodbe ugotovilo, da je Komisija v sporni odločbi v delu, ki se nanaša na izračun globe, z naslovom „Dejanski vpliv kršitve“ to merilo obravnavala v treh točkah.

78 V teh okoliščinah je Sodišče prve stopnje – ki je v točki 109 izpodbijane sodbe poudarilo, da Komisija v postopku nikoli ni zatrjevala, da dejanskega vpliva kršitve ni mogoče izmeriti – ne da bi napačno uporabilo pravo, pravilno presodilo, na eni strani, da je Komisija ugotovila, da je bilo vpliv, opisan v sporni odločbi, mogoče izmeriti, in, na drugi strani, da je pri izračunu globe to merilo nameravala upoštevati.

79 Drugič, glede dokazov, ki jih mora Komisija v takem primeru predložiti, da bi dokazala dejanski vpliv kršitve na trg, je treba trditev te institucije, da je bilo za to dovolj sklicevanje na izvajanje omejevalnega sporazuma, zavrniti.

80 Tako sklicevanje brez kakršnega koli drugega dokaza pomeni namreč le domnevo, da je izvajanje omejevalnega sporazuma vplivalo na trg.

81 Čeprav obstoj dejanskega vpliva kršitve ni nujen element pri opredelitvi kršitve kot zelo resne v primeru sporazuma s protikonkurenčnim ciljem, pa dodatno upoštevanje tega elementa Komisiji omogoča, da izhodiščno globo poveča nad najmanjši predvideni znesek 20 milijonov EUR, določen s Smernicami, brez kakršnega koli praga, razen 10-odstotne omejitve celotnega prometa zadevnega podjetja v predhodnem poslovnem letu, kot je določeno v členu 23(2) Uredbe št. 1/2003.

82 Glede na te posledice se Komisija ne sme opreti le na preprosto domnevo, kadar meni, da je za izračun globe treba upoštevati ta neobvezen element, to je dejanski vpliv kršitve na trg, ampak mora predložiti, kot je v točki 140 sklepnih predlogov poudaril generalni pravobranilec, konkretne, verodostojne in zadostne indice, na podlagi katerih lahko presodi, kako je lahko kršitev dejansko vplivala na konkurenco na navedenem trgu.

83 Zato Sodišče prve stopnje ni napačno uporabilo prava s tem, da je v točkah 110 in 111 izpodbijane sodbe v bistvu razsodilo, da Komisija brez dodatnih pojasnil ni mogla le na podlagi izvajanja omejevalnega sporazuma sklepati o obstoju njegovega dejanskega vpliva na trg in svojo odločbo utemeljiti le z vzročno zvezo med izvajanjem omejevalnega sporazuma in njegovim dejanskim vplivom na trg.

84 Iz zgornjih ugotovitev je razvidno, da je treba predlog Komisije za nadomestitev obrazložitve v vsakem primeru zavrniti.

ii) Presoja trditev pritožnic

85 Trditve pritožnic, da je Sodišče prve stopnje napačno uporabilo pravo, ker po tem, ko je ugotovilo kršitev obveznosti obrazložitve glede dejanskega vpliva kršitve na trg, ni razglasilo ničnosti sporne odločbe, ni mogoče sprejeti.

86 V zvezi z nadzorom sodišča Skupnosti nad odločbami Komisije na področju konkurence je treba opozoriti, da poleg preprostega nadzora zakonitosti, na podlagi katerega je mogoče le zavrniti ničnostno tožbo ali razglasiti ničnost izpodbijanega akta, pristojnost za odločanje v sporu polne jurisdikcije na podlagi člena 229 ES, ki jo Sodišču prve stopnje podeljuje člen 31 Uredbe št. 1/2003, temu sodišču omogoča, da izpodbijani akt spremeni, tudi če ga ne razglasi za ničnega, pri čemer pa mora upoštevati vse

dejanske okoliščine pri, na primer, spremembi zneska globe (zgoraj navedena sodba Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi proti Komisiji, točka 692).

87 Sodišče prve stopnje je pri nadzoru zakonitosti najprej v točki 112 izpodbijane sodbe ugotovilo obstoj pomanjkljive obrazložitve v zvezi z enim od meril, ki jih je Komisija uporabila pri določitvi teže kršitve člena 81 ES za izračun globe, in sicer pri merilu dejanskega vpliva kršitve na trg. Glede na število meril, ki jih, kot je bilo opozorjeno v točki 54 te sodbe, za namene odmere globe lahko uporabi Komisija pri določitvi teže kršitve pravil o konkurenci, Sodišče prve stopnje ni napačno uporabilo prava s tem, da je razsodilo, da njegova ugotovitev v zvezi z enim samim od navedenih meril ni avtomatično povzročila ničnosti – niti delne – sporne odločbe.

88 Sodišče prve stopnje je nato v skladu s svojo pristojnostjo za odločanje v sporu polne jurisdikcije v točki 190 izpodbijane sodbe upoštevalo napako, ki jo je ugotovilo, in preizkusilo, ali je ta vplivala na globo ter ali je bilo zato ta znesek treba spremeniti. Sodišče prve stopnje je v okviru tega preizkusa razsodilo, da izhodiščne globe, določene v sporni odločbi, ni bilo treba spremeniti.

89 Sodišče prve stopnje je zato v okviru nadzora zakonitosti in njegove pristojnosti za odločanje v sporu polne jurisdikcije pravilno presodilo pravne posledice, ki jih je bilo treba izpeljati iz kršitve obveznosti obrazložitve s strani Komisije glede dejanskega vpliva kršitve na trg.

90 Drugi del tretjega pritožbenega razloga je zato treba zavrniti.

91 Iz vseh zgornjih ugotovitev izhaja, da je treba tretji pritožbeni razlog v celoti zavrniti kot neutemeljen.

D – *Četrti pritožbeni razlog: kršitev Smernic in napačna presoja teže kršitve*

92 Tudi ta pritožbeni razlog je sestavljen iz dveh delov, pri čemer se prvi nanaša na neupoštevanje nepravilnosti ugotovitve dejanskega vpliva kršitve na trg, drugi pa na neupoštevanje kot olajševalno okoliščino dejstva, da sta pritožnici prostovoljno prenehali izvajanje kršitve.

1. Prvi del četrtega pritožbenega razloga: neupoštevanje nepravilnosti ugotovitve dejanskega vpliva kršitve na trg

a) Izpodbijana sodba

93 Ta del pritožbenega razloga je usmerjen zlasti zoper točke od 188 do 190 izpodbijane sodbe, na katere se sklicujeta točki 68 in 69 te sodbe.

b) Trditve strank

94 Pritožnici zatrjujeta, da je Sodišče prve stopnje v točkah od 188 do 190 izpodbijane sodbe dvakrat napačno uporabilo pravo. Na eni strani je presodilo, da neobstoj obrazložitve glede dejanskega vpliva kršitve pravno ni bil upoštevan, ker je bilo kršitev glede na njeno abstraktno obliko mogoče opredeliti kot „zelo resno“. To neupoštevanje konkretnih okoliščin kršitve naj bi bilo v nasprotju s Smernicami, sodno prakso Sodišča in prakso odločanja Komisije. Na drugi strani naj bi Sodišče prve stopnje napačno ugotovilo, da je izhodiščni znesek globe, ki je v Smernicah določen za „zelo resno“ kršitev, najnižji znesek, od katerega ni dovoljeno odstopiti. Ta pristop naj bi bil v nasprotju s prakso odločanja Komisije in naj bi pomenil kršitev načela sorazmernosti.

95 Komisija se delno sklicuje na obrazložitev, ki jo je podala v okviru tretjega pritožbenega razloga v zvezi z dejanskim vplivom kršitve na trg. Dodaja, da Sodišče prve stopnje ni menilo, da izhodiščni znesek globe, določen v Smernicah, pomeni prag, ki ga ni mogoče prestopiti, temveč je v točkah 206 in 223 izpodbijane sodbe preizkusilo njegovo sorazmernost. Primeri, ki sta jih pritožnici navedli v okviru trditev v zvezi s prakso odločanja Komisije, naj bi bili neupoštevni, novi oziroma napačni.

c) Presoja Sodišča

96 Glede prve napačne uporabe prava, ki jo zatrjujeta pritožnici in ki se nanaša na domnevno abstraktno opredelitev kršitve, ki jo je podalo Sodišče prve stopnje brez upoštevanja nepravilnosti ugotovitve njenega dejanskega vpliva na trg, je treba opozoriti, da je pri odmeri glob treba upoštevati trajanje kršitev in vse druge dejavnike, ki lahko vplivajo na presojo njene teže, kot so ravnanje posameznega podjetja, vloga, ki jo je posamezno podjetje imelo pri izvajanju usklajenih ravnanj, dobiček, ki so ga podjetja lahko imela zaradi teh ravnanj, njihova velikost in vrednost zadevnega blaga ter nevarnost, ki jo ta vrsta kršitev pomeni za cilje Evropske skupnosti (glej zgoraj navedeni

sodbi Musique Diffusion française, točka 129, ter Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, točka 242). Iz tega izhaja, da učinek protikonkurenčnega ravnanja ni sam po sebi odločilno merilo pri presoji ustrezne globe. Natančneje, dejavniki, ki se nanašajo na vidik namere, so lahko pomembnejši od dejavnikov v zvezi z navedenimi učinki, še zlasti kadar gre za kršitve, ki so že same po sebi resne, kot je na primer razdelitev trgov v obravnavani zadevi (glej sodbo z dne 2. oktobra 2003 v zadevi Thyssen Stahl proti Komisiji, C-194/99 P, Recueil, str. I-10821, točka 118).

97 Glede druge napačne uporabe prava – in sicer napačne ugotovitve Sodišča prve stopnje, da je izhodiščni znesek globe, ki je s Smernicami določen za „zelo resno" kršitev, najnižji znesek, od katerega ni mogoče odstopiti – je treba opozoriti, da se je Sodišče prve stopnje v točki 190 izpodbijane sodbe omejilo na preizkus, ali je napaka, ki jo je ugotovilo glede presoje dejanskega vpliva kršitve, vplivala na izračun globe. V okviru tega preizkusa je najprej ugotovilo, da Komisija ni povišala izhodiščne globe zaradi vpliva na trg. V okviru izvrševanja svoje pristojnosti za odločanje v sporu polne jurisdikcije je nato ugotovilo, da je bil lahko izhodiščni znesek, določen v sporni odločbi, utemeljen z opredelitvijo kršitve kot „zelo resne". Dejstvo, da je Sodišče prve stopnje razsodilo, da v okoliščinah obravnavane zadeve ni treba spremeniti izhodiščnega zneska, ki ga je določila Komisija, ne more pomeniti, da je 20 milijonov EUR štelo za najnižji znesek, ki ga ni več mogoče znižati.

98 Glede trditve pritožnic o praksi odločanja Komisije zadostuje opozoriti, da ta ni pravni okvir za odmero glob na področju konkurence, saj ima Komisija na tem področju široko diskrecijsko pravico, pri izvajanju katere pa ni omejena s svojimi prejšnjimi presojami (glej zlasti zgoraj navedeni sodbi Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, točke od 209 do 213, in Archer Daniels Midland proti Komisiji, točka 82).

99 Iz tega izhaja, da je treba prvi del četrtega pritožbenega razloga zavrniti.

2. Drugi del četrtega pritožbenega razloga: neupoštevanje dejstva, da sta pritožnici prostovoljno prenehali izvajati kršitev, kot olajševalne okoliščine

a) Izpodbijana sodba

100 Sodišče prve stopnje je v točki 211 izpodbijane sodbe s sklicevanjem na ustaljeno sodno prakso razsodilo, da gre lahko pri izračunu globe, naložene zaradi kršitve pravil o konkurenci, za olajševalno okoliščino le, če so posredovanja Komisije zadevna podjetja spodbudila k prenehanju protikonkurenčnih ravnanj.

101 Sodišče prve stopnje je na podlagi ugotovitve v točki 212 izpodbijane sodbe – in sicer, da je iz sporne odločbe razvidno, da predčasno prenehanje nezakonitega sporazuma ni bilo posledica posredovanja Komisije niti odločitve pritožnic, da prenehata izvajanje kršitve, ampak poslovno strateška odločitev – v točki 213 navedene sodbe razsodilo, da je bilo predčasno prenehanje sporazuma upoštevano že pri presoji trajanja kršitve in zato ni moglo pomeniti olajševalne okoliščine.

b) Trditve strank

102 Pritožnici menita, da je Sodišče prve stopnje v točkah 211 in 213 izpodbijane sodbe napačno uporabilo pravo, ker v njegovi analizi ni upoštevana prostovoljnost prenehanja izvajanja kršitve. Opustitev nezakonitega ravnanja na lastno pobudo bi morala pomeniti olajševalno okoliščino, ki se ne upošteva pri presoji trajanja kršitve.

103 Komisija meni, da je analiza Sodišča prve stopnje skladna z ustaljeno sodno prakso na tem področju, ki je ni treba izpodbijati.

c) Presoja Sodišča

104 V točki 3, tretja alinea, Smernic je med olajševalnimi okoliščinami, ki lahko vplivajo na znižanje osnovne globe, navedeno prenehanje kršitev takoj, ko posreduje Komisija, zlasti ko opravi preglede.

105 Sodišče je v točki 158 zgoraj navedene sodbe Dalmine proti Komisiji potrdilo presojo Sodišča prve stopnje, v skladu s katero olajševalne okoliščine ni mogoče priznati na podlagi točke 3, tretja alinea, Smernic, če so se kršitve prenehale izvajati pred datumom prvih posredovanj Komisije ali če so zadevna podjetja sprejela dokončno odločitev o prenehanju izvajanja kršitev pred tem datumom.

106 Zato Sodišče prve stopnje ni napačno uporabilo prava s tem, da je potrdilo zavrnitev Komisije v sporni odločbi, da pritožnicama prizna olajševalne okoliščine zaradi njune odločitve o prenehanju izvajanja sporazumov, ki pomenijo kršitev, ker je bila ta odločitev, kot navajata tudi pritožnici sami, sprejeta pred vsakršnim posredovanjem Komisije in neodvisno od njega.

107 V teh okoliščinah je treba drugi del četrtega pritožbenega razloga in zato četrti pritožbeni razlog v celoti zavrniti.

E – *Peti pritožbeni razlog: kršitev načela sorazmernosti pri odmeri globe*

1. Izpodbijana sodba

108 Sodišče prve stopnje je v točkah od 228 do 232 izpodbijane sodbe preizkusilo sorazmernost globe, naložene s sporno odločbo, glede na velikost upoštevnih trgov, velikost in gospodarsko moč pritožnic, njun finančni položaj in nevarnost verjetnosti naložitve globe v zadevi „zadrge“. V točki 233 navedene sodbe je sklenilo, da je treba trditev pritožnic o kršitvi načela sorazmernosti v celoti zavrniti.

2. Trditve strank

109 Pritožnici trdita, da je Sodišče prve stopnje pri ugotavljanju teže kršitve v okviru odmere glob dvakrat kršilo načelo sorazmernosti. Prvič, Sodišče prve stopnje naj bi Smernice uporabilo formalistično, ne da bi upoštevalo dejanske okoliščine kršitve. Drugič, Sodišče prve stopnje naj bi sorazmernost globe preučilo samo z vidika posameznih meril brez celovitega upoštevanja okoliščin obravnavane zadeve.

110 Komisija meni, da je ta pritožbeni razlog nedopusten, ker se Sodišču predlaga, naj znova preizkusi višino globe. Podredno pa poudarja, da je Sodišče prve stopnje podrobno preizkusilo sorazmernost globe in da trditve pritožnic niso utemeljene.

3. Presoja Sodišča

111 V zvezi s prvo trditvijo pritožnic je treba ugotoviti, da v bistvu povzema ugotovitve, predstavljene v okviru drugega dela četrtega pritožbenega razloga in jo je zato treba zavrniti iz istih razlogov, kot so tisti, na podlagi katerih je bil zavrnjen drugi del četrtega pritožbenega razloga.

112 V zvezi z drugo trditvijo je treba ugotoviti, da se z njo v bistvu Sodišču predlaga, naj znova preizkusi višino globe, ki jo je določilo Sodišče prve stopnje. V skladu z ustaljeno sodno prakso pa Sodišče, kadar v okviru pritožbe odloča o pravnih vprašanjih, iz razlogov pravičnosti ni tisto, ki s svojo presojo nadomesti presojo Sodišča prve stopnje, ki pri izvajanju svoje pristojnosti za odločanje v sporu polne jurisdikcije odloča o višini globe, naložene podjetju zaradi kršitve prava Skupnosti (glej zlasti zgoraj navedeni sodbi Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi proti Komisiji, točka 614, ter Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, točka 245).

113 Peti pritožbeni razlog je zato treba zavreči kot nedopusten.

114 Iz vseh zgoraj navedenih ugotovitev je razvidno, da je treba pritožbo v celoti zavrniti.

VI – Stroški

115 V skladu s členom 69(2) Poslovnika, ki se na podlagi člena 118 tega poslovnika uporablja za pritožbeni postopek, se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni.

Komisija je predlagala, naj se pritožnicama naloži plačilo stroškov, in ker ti s predlogi nista uspeli, se jima naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

1. **Pritožba se zavrne.**

2. **Družbama William Prym GmbH & Co. KG in Prym Consumer GmbH & Co. KG se naloži plačilo stroškov.**

Podpisi